

Toelichting bij uitslag melkcontrole en lactatieoverzichten

1. Inleiding

Bij de verwerking van de gegevens van de melkcontrole wordt een berekening gemaakt van de melkgift, welke in het betreffende jaar (lactatie) tot stand is gekomen. Daarnaast worden er een aantal kengetallen berekend, waarmee de dieren onderling te vergelijken zijn, ongeacht leeftijd en aantal lactatiedagen.

Bij de berekeningen wordt gebruik gemaakt van correctiefactoren die speciaal voor geiten en schappen zijn ontwikkeld. Hierdoor wordt het mogelijk de producties van dieren welke op verschillende leeftijden en in verschillende maanden afgelamd hebben te vergelijken door middel van kengetallen als lactatiewaarde, CVE en ISP. Hiertoe worden de gegevens van elk dier omgerekend naar een standaard-lactatie. De basis voor deze standaardlactatie is een vierjarig dier, welke in februari heeft gelamd en 305 dagen (geiten) of 240 dagen (schappen) aan de melk zijn.

Na iedere proefmelking wordt een uitslag-formulier toegestuurd, waarop de dieren in volgorde van stalnummer of naam (als er geen stalnummers gebruikt worden) staan vermeld. Na afsluiten van de lactatie op een minimum aantal dagen (200 bij geiten en 150 bij schappen) wordt per dier een overzicht van de proefmelkingen en afgesloten lactaties gemaakt.

In de volgende paragrafen worden de bovenvermelde zaken nader uitgelegd. Mochten er nog vragen zijn, dan kunt u deze mailen naar info@opheteekt.nl of u kunt 's avonds of in het weekend contact met mij opnemen (tel. 0525-621959).

2. Uitslag proefmelking

Het uitslagformulier van de proefmelking is onderverdeeld in drie delen:

2.1 Bedrijfsgegevens

Dit deel bevat 4 blokken:

- linksboven is het totaal van de proefmelking en het voortschrijdend totaal weergegeven, zowel in kg melk als gemiddeld vet- en eiwitpercentage. Tevens is de datum van de proefmelking vermeld en tot wanneer het voortschrijdend totaal is berekend. Deze datum ligt 2 of 3 weken verder dan de proefmelkdatum, afhankelijk van om de hoeveel weken er wordt gemonsterd. Daaronder is het verloop van de BSP (Bedrijfs Standaard Productie) weergegeven. De BSP is het gemiddelde van de CVE van de individuele dieren (zie aldaar). De BSP is een maat voor het management en de aanleg van de dieren. Bij verbetering van het management of bij verkoop van de slechtste dieren zal de BSP toenemen. Noot. Dit getal komt niet overeen met de BSK bij koeien. Deze laatste heeft namelijk betrekking op het resultaat van de proefmelking, de BSP heeft betrekking op het voortschrijdend totaal.
- rechtsboven zijn de gemiddeldes van de laatste drie proefmelkingen weergegeven plus de standaardproefmelking. Voor deze standaardproefmelking worden de gegevens van de proefmelking omgerekend naar de standaardlactatie. Hierdoor is het mogelijk proefmelkingen onderling te vergelijken, omdat getracht is de invloed van leeftijd en aantal dagen aan de melk eruit te halen.
- linksonder is het aantal aanwezige dieren vermeld, onderverdeeld in lacterend (melkgevend) en droogstaand. Tevens zijn de gemiddelde leeftijd bij aflammen, het gemiddeld aantal dagen aan de melk van de afgesloten lijsten en de gemiddelde duur van de droogstand vermeld.
- rechtsonder staan uw naam en adres vermeld, plus het UBN (Uniek Bedrijfs Nummer).

2.2 Groepsgegevens

De resultaten van de dieren zijn samengevat in een 9-tal groepen op basis van leeftijd en op basis van aantal dagen aan de melk. Tevens is hier het gemiddelde van alle dieren vermeld.

2.3 Diergegevens

Achtereenvolgens worden de volgende gegevens afgedrukt:

- stalnummer (is halsbandnummer of pootbandnummer)
- naam
- registratie
- geboortedatum (maand en jaar) of, indien dat bepaald is, het celgetal
- de uitslag van de proefmelking: kg melk avond plus morgen, vet- en eiwitgehalte. Indien de dier niet is gemonsterd is de reden vermeld:
 - * droog (als de dier niet eerder is bemonsterd wordt ze niet vermeld)
 - * ziek (kan ook mastitis zijn)
 - * gemist (het dier is niet bemonsterd, had het wel moeten zijn)

Als de vet- en eiwitgehalten niet bekend zijn (geen monster of zuur monster, flesje gebroken enz.) en de melkproductie is wel bekend, dan worden de gehalten geschat aan de hand van de uitslagen van voorgaande monsteringen. In plaats van een vet- en eiwitgehalte wordt er dan 'fictief' afgedrukt.

- het voortschrijdend totaal: kg melk, dagen, gemiddeld kg melk per dag, gemiddeld vet- en eiwitgehalte, gemiddelde grammen vet plus eiwit per dag. Dit betreft de schatting van de totaal geproduceerde hoeveelheid melk in de lopende (of pas afgesloten) lactatie tot aan de datum zoals die is vermeld bij de bedrijfsgegevens.

Soms staat tussen kg melk en aantal dagen ~ of \approx vermeld. Dit betekent dat het dier bij één of meer proefmelkingen niet bemonsterd is of dat de vet- en eiwitgegevens ontbraken.

- waardering van de produktiegegevens. Deze produktie wordt met behulp van drie kengetallen gewaardeerd:
 - sld** (afkorting van saldo). Dit is een economisch kengetal op basis van melkopbrengst minus voerkosten.

Aan de hand van de gegevens van de lopende lactatie wordt geschat wat de dier dit jaar gaat produceren (melk, vet en eiwit). Er wordt van uitgegaan dat de dier 305 dagen aan de melk zal zijn, tenzij de dier al drooggezet is of de dier meer dan 305 dagen aan de melk is. In dat geval wordt de werkelijke produktie gebruikt. De opbrengst van de melk wordt vervolgens bepaald naar de verwachte uitbetaling van de coöperaties.

De voerkosten bestaan uit voer voor onderhoud (1000 VEM/dag) en voer voor produktie (464 VEM/kg melk met 4% vet). Het onderhoudsvoer wordt over een heel jaar gerekend, tenzij de dier meer dan 305 dagen aan de melk is. In dat geval wordt bij het aantal lactatiedagen 60 dagen droogstand opgeteld.

De prijs van het voer is een gemiddelde prijs voor zowel ruw- als krachtvoer, en wordt vastgesteld aan het eind van het voorgaande jaar. Momenteel worden de volgende prijzen gehanteerd: opbrengst per kg vet fl. 10,50, kg eiwit fl. 12,50 en kosten per kg VEM fl. 0,43.

Het overblijvende bedrag (in gulden per jaar) wordt afgedrukt. Dit bedrag is dus puur melkgeld minus voerkosten per dier. Voerkosten voor lammeren en bokken zitten hier bijvoorbeeld niet bij in. Evenmin zijn kosten voor stro, water, gebouwen, arbeid enz. in rekening gebracht. Gebruik het getal dus niet om u rijk te rekenen, maar voor vergelijking van de opbrengsten per dier.

CVE (afkorting van gecorrigeerde kilogrammen Vet en Eiwit). De CVE is het aantal kilogrammen vet plus eiwit, wat het dier zou geven als deze lactatie wordt omgerekend naar een standaardlactatie. Er wordt dus gecorrigeerd voor leeftijd, maand van aflammen en aantal dagen in lactatie met behulp van specifieke correctie-factoren. Het kengetal CVE is een maat voor de produktiecapaciteit van een dier onder de omstandigheden waarin zij wordt gehouden. Omdat het kengetal voor leeftijd en dergelijke is gecorrigeerd, kan hiermee ook uitstekend de produktiecapaciteit van dieren van verschillende leeftijden mee vergeleken worden mits zij op hetzelfde bedrijf voorkomen. (De grootste invloed op dit kengetal hebben de bedrijfsomstandigheden: voeding, huisvesting, management enz.).

LW (LactatieWaarde). De lactatiewaarde is direct afgeleid van de CVE. Het gemiddelde van de CVE's is hierbij op 100 gesteld. Per dier is de procentuele afwijking van dit bedrijfs-gemiddelde afgedrukt. Dat wil zeggen een dier met een lactatiewaarde van 120 heeft een 20 % betere productiecapaciteit dan het gemiddelde, een lactatiewaarde van 85 wil zeggen dat ze 15 % minder is dan het gemiddelde.

Noot 1. Aangezien de lactatiewaarde een procentuele afwijking is van het gemiddelde (de gemiddelde lactatiewaarde is dan ook altijd 100), is zij per dier afhankelijk van de andere dieren op het bedrijf. Als de slechte dieren worden verkocht, zullen alle lactatiewaardes dalen, omdat de gemiddelde CVE hoger wordt.

Noot 2. Bij koeien wordt gezegd dat dieren met een lactatiewaarde onder 85 verkocht zouden moeten worden. Waar deze grens bij geiten en schapen ligt, is nog onbekend.

Noot 3. Een essentieel verschil tussen het saldo enerzijds en CVE en LW anderzijds is dat de CVE en LW voor leeftijd en aflammaand zijn gecorrigeerd. Het saldo is dit niet.

3. Lactatieoverzicht

Voorbeeld lactatieoverzicht

Fokwaarde ⁺												lactatie-overzicht					
stalnr. : 430						naam : Stefanie						vader : Rudolf S					
geb.datum: 10/2/91						lamdat.: 31/1/97						reg.: XY88-263					
ras/reg.: W/AB91-630						LW : 101						moeder: Saanen 1					
exterieur: AB 86 B+ B+ B+ AB AB B+ B+ B												reg.: 3921-465					
fokwaarde: CVE melk %vet %eiw. btb% ext. btb%												eigen.: E. Fokkema					
+10 +124 +0.14 -0.03 27% 122 45%												fokker: H. Sikstra					
-proefmelking- ---voortschrijdend totaal---												-----produktie-overzicht-----					
kg m	%vet	%eiw	kg m	dag v+e	gkgm	%vet	%eiw	CVE	vn	lamdatum	kg m	dag	gkgm	%vet	%eiw	CVE	
4.7	4.09	3.16	118	25	9	4.72	4.08	3.14	104	1	5/2/92	868	297	2.92	4.23	3.05	83
6.0	4.34	2.90	364	66	26	5.52	4.26	2.98	118	2	31/1/93	1167	306	3.81	3.98	2.98	85
5.6	4.30	2.91	599	108	43	5.55	4.27	2.95	119	3	4/2/94	1101	302	3.65	4.09	3.07	80
5.5	4.04	2.82	830	150	59	5.53	4.21	2.91	121	4	15/2/95	1156	289	4.00	4.09	2.92	86
4.4	3.56	2.80	1015	192	71	5.29	4.09	2.89	115	5	28/1/96	1407	310	4.54	4.06	3.05	102
3.0	3.82	3.07	1141	234	80	4.88	4.06	2.91	108	6	31/1/97	1286	327	3.93	4.17	3.01	94
2.0	4.85	3.80	1225	276	87	4.44	4.11	2.97	101	7							
1.2	5.31	3.92	1286	327	92	3.93	4.17	3.02	94	8							
										9							
										10							
										11							
										12							
										13							
										14							
										15							
fiat	totaal		1286	327	92	3.93	4.17	3.02	94		totaal	6985	1831	3.81	4.10	3.01	
NOG*	305dgn		1260	305	90	4.13	4.15	3.00	98		ISP	1240	305	4.07	4.10	3.01	88

Als de geit of ooi drooggezet is of verkocht of gestorven, wordt er een lactatieoverzicht afgedrukt, indien zij minimaal 200 respectievelijk 150 dagen gemolken is.

Op dit lactatieoverzicht staan een aantal gegevens van het dier, inclusief ouders en fokker als deze bekend zijn. Soms is alleen het levensnummer van de ouders vermeld. Het betreffende ouderdier is dan niet opgenomen in het bestand van Fokwaarde⁺, waardoor de naam niet bekend is.

Tevens kunnen de exterieurbeoordeling en de fokwaardeschatting vermeld zijn. Voor het berekenen (en dus vermelden) van de fokwaardeschatting moeten er minimaal tien melkgevende dieren op het bedrijf zijn, omdat er anders geen goede vergelijking met de overige dieren op het bedrijf gemaakt kan worden.

Onder deze algemene gegevens zijn aan de linkerkzijde de resultaten van de proefmelkingen vermeld, met het daarbij behorende voortschrijdend totaal. Rechts daarvan zijn de afgesloten lactaties vermeld.

Geheel onderaan vindt u links het eindresultaat van de afgesloten lactatie met daaronder de ISP welke daarbij hoort. De ISP (Individuele Standaard Productie) geeft aan wat de dier zou hebben gegeven als zij vier jaar oud was geweest, in februari had afgelamd en 305 dagen was gemolken (de zogenaamde standaardlactatie). Deze ISP wordt overigens pas berekend als het dier minimaal 250 dagen aan de melk is geweest.

Rechts daarvan is het totaal van de bekende melkgiften van het dier weer-gegeven met daarbij het daggemiddelde plus de gemiddelde gehalten. Daar-onder is de gemiddelde ISP vermeld, dat wil zeggen dat elke lactatie naar een standaardlactatie is omgerekend, waaruit vervolgens het gemiddelde is berekend.

Linksonder wordt, bij deelname aan de melkcontrole via het NOG, het eventuele fiat vermeld. Dat wil zeggen dat de afgesloten lijst door het NOG wordt erkend. De voorwaarden voor deze fiattering kunt u bij de provinciale bond aanvragen.

4. Mutatieformulier

Na elke toevoeging van dieren wordt automatisch een nieuw mutatieformulier meegestuurd met de uitslag van de melkcontrole. Zodra er nieuwe dieren mee gaan doen aan de melkcontrole, dienen de gegevens van deze dieren op het mutatieformulier te worden vermeld en moet het formulier aan de monsternemer worden meegegeven.

Belangrijk is dat u in ieder geval het levensnummer en de geboortedatum van de dieren opgeeft. Als het eerste deel van het levensnummer **uw** UBN is, kunt u volstaan met het vermelden van een 'u'. Bijvoorbeeld uw UBN is 1234567 en het levensnummer van het dier is 1234567NL96015, dan hoeft u alleen uNL96015 te vermelden. Deze mogelijkheid is er natuurlijk niet als het aangekochte dieren betreft, omdat dan het oornummer niet overeenkomt met uw UBN. In dat geval moet het volledige levensnummer worden vermeld.

Als de dieren geen stalnummer (halsbandnummer, pootbandnummer of iets dergelijks) hebben, hoeft u dit niet in te vullen. Voor zover de ouders bekend zijn, ook graag de levensnummers van de ouderdieren opgeven. Indien deze ouders in het bestand zitten van *Fokwaarde*⁺ worden ze vermeld op het lactatieoverzicht en kunnen er fokwaardes worden berekend. Op dit formulier is tevens aangegeven of u officieel aan de melkcontrole voor geiten via de NOG deelneemt (in dit geval is de mogelijkheid 'ja' onderstreept). Als hierin geen wijziging is gekomen, hoeft u dit vakje verder niet in te vullen.

5. Verkoop en droogzetten

Indien er dieren worden verkocht, kan de monsternemer dit op het proefmelkformulier vermelden. In de meeste gevallen wordt de lopende lijst dan afgesloten en krijgt u, als er voldoende lactatiedagen zijn een lactatieoverzicht toegestuurd. Gaat het dier naar een andere deelnemer in de melkcontrole, dan wordt de eventueel nog lopende lijst bij de nieuwe eigenaar verder afgemaakt. In dit laatste geval is het handig als koper en/of verkoper op het proefmelkformulier vermelden waar het dier naar toe gaat of waar hij vandaan komt.

Als de geiten of oaien zijn drooggezet of als u ze binnenkort droog gaat zetten, dient dit op het proefmelkformulier te worden vermeld. Alleen dan wordt namelijk de melklijst afgesloten, wordt er een lactatieoverzicht gemaakt en wordt de lijst eventueel gefiatteerd en aan de fokkerij-organisatie doorgegeven. Het droogzetten kunt u doorgeven bij de laatste monstering van de dieren als u het toch zeker weet (op het proefmelkformulier dient dan zowel de melkgift als de code voor droogzetten vermeld te worden) of bij de eerste monstering waar het dier droog staat. Het voordeel van het doorgeven bij de laatste monstering is, dat u de het lactatieoverzicht veel eerder toegestuurd krijgt.